

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بشپړ لمونځ

Ketabton.com

ليکوال :- زاهد الله توحيديار "ابراهيم زى" اندر

Email: zahidebrhemzai@gmail.com

کال ه لمريز : ۱۳۹۵/۹/۱۵

سريزه

لمونځ د اسلام دوهم رکن دی چې له لارې يې د بنده او معبود ترمنځ اړيکه ټينګېږي او د يوه رښتيني مسلمان د پېژندنې له نښانو يوه نښه ګڼل کېږي او ډېر ستر حکمتونه لري.

لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم او مسلمانانو د نبوت په لسم کال د معراج په شپه د عرش له پاسه د الله تعالى او د هغه د رسول ترمنځ د مخامخ خبرو له لارې فرض شوی .

الله تعالى په ګڼو مبارکو ايتونو کې مسلمانانو ته د لمانځه امر کوي لکه څرنگه چې الله تعالى فرمايي

((وَأَقِمُْوا الصَّلَاةَ وَأَنُؤُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاٰكِعِينَ)) سورة البقرة (43)

ژباړه : او لمونځ ترسره کوی ، زکات ورکوی او له رکوع کوونکو سره رکوع کوی.

همدارنگه الله تعالى په نورو ګڼو ايتونو کې هم د لمانځه دکولو په اړه په مسلمانانو امر کوي.

لمونځ په اسلام کې ځانګړی او ارزښتناک ځای لري نو باید په ښه توګه ترسره شي ددې دپاره چې لمونځ په سمه توګه ترسره کړو نوموړي دا يو وړوکی کتاب چې د لمانځه په اړه دی ستاسو درانه چوپړ ته وړاندي کړ او د امکان تر حده پوري مې کوښښ کړی دی چې په روانو او ساده جملو کې مطالب راټول کړم، هیله ده چې د لوستونکو د ګټې وړ و ګرځي. څرنگه چې هيڅکله انسان له غلطۍ څخه خالي نه دی نو که کومه غلطۍ

را څخه شوي وي بڅښنه راته کوی.

په پای کې زه زاهدالله ؛ ابراهيم زی؛ (اندې) چې اوس مهال د غزني په پوهنتون کې خپلي تحصيلي زده کړي

پرمخ بيايم له الله ج څخه ډېر منندوی يم چې ماته يې په دې بوختياو کې د دې مطالبو د راټولولو او ليکولو

حوصله راکړه.

ليکوال : ستاسو دخير دُعاګانو ته اړ دی.

دپاکۍ پيژندنه

داوداسه احکام

الف :هغه کارونه چې اودس پرې ماتېږي هماغه کارونه اودس لازموي : لکه دانسان له دوولاروڅخه دکوم شي وتل؛قې

کول؛خوب کول؛اوداسې نور

ب: داودس دفرضيت دليل

په قرانکريم کې الله تعالى مؤمنانوته خطاب کولوپه ترڅ کې فرماي

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْفَأْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

(المائدة(6)

يعني : اى مؤمنانوكله چې تاسې دلمانځه له پاره پورته كيږئ نوبايديچې خپل مخونه ، اولاسونه ترڅنگلوپورې ووينئ ، په

سرونوباندي لاسونه راتيروى ، اوپنې تريپيوپورې ووينئ

داوداسه فرضونه

داوداسه څلورفرضونه دي

(۱) يوځل دټول مخ پريمنځل

(۲) ترڅنگلوپورې ددواړولاسونوپريمنځل

(۳) دسرڅلورمې برخې مسح کول

(۴) تريپيوپورې دپنبوپريمنځل

داوداسه سنتونه

داوداسه (۱۳) دانې سنتونه دي چې په لاندې ډول دي

(۱) داوداسه لپاره نيت کول

(۲) دبسم الله الرحمن الرحيم ويل

(۳) ترمړوندنوپورې ددواړولاسومينځل

(۴) درى واري خوله مينځل

(۵) مســـواک وهل

(۶) درى واري پوزې ته اوبواچول

(۷) دږيرې څلالول

(۸) دپنبواولاسودگوتوڅلالول

(۹) دټول سرمسحه کول

(۱۰) دسريه اوبوسره ددواړو غوږونومسحه کول

(۱۱) پرترييب سره اودس کول

(۱۲) اول بنى اويياچپ لورى وينځل

(۱۳) په يوه غړې پسې سمدستي بل غړى وينځل

غسل

غسل په لغت کې ټول بدن پرېمنځلوته ويل کيږي او د اسلامي شريعت په اصطلاح کې د شريعت د بنودل شوي طريقي سره سم د حکمې ناپاکۍ لري کولو او يا يواځې د ثواب حاصلونې په خاطر د ټول بدن وينځلوته غسل ويل کيږي

د غسل د فرضيت دليل

الله (ج) فرمايي : **وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ** (المائدة ٦)

يعني : که د جنابت په حال کې یاست نو په لمبلوځان پاکړئ ، که ناروغان یا مسافرياست ، یا تاسې نه کوم څوک له حاجت پوره کولونه راشي یا تاسې په ښځولاس لگولې وي ، او اوبه ونه مومي ، نوله پاکي خاورې نه کارواخلئ ، پر هغې لاسونه ووهئ ، په خپلومخونو او لاسونو باندې پې راکاږئ، الله (ج) نه غواړي چې ژوند در باندې تنگ کړي ، خو هغه غواړي چې تاسې سوتره کړي او خپل نعمت پر تاسې پوره کړي ، ښايي شکروېستونکي شی

د غسل احکام

الف : د غسل فرضونه

- (١) دخولي پرېمنځل په داسې طريقي سره چې ستونی هم ورسره لوند شي
 - (٢) په پوزه کې اوبواچول
 - (٣) ټول بدن ته په داسې طريقي سره اوبه رسول چې دوېنسته په اندازه ځای هم پکې وچ پاتې نه شي
- دوېنستانو بيوخونو او د نوکانو لاندې ځايونو ته اوبه رسول هم ضروري دي که د ښځې دوېنستانو بيوخونو ته اوبه رسيدې د کوڅيو سپڅولوته ضرورت نشته . او که سړي د ښځو په څير کوڅۍ پرېښي وي د هروېنسته لمدول پرې فرض دي

ب: د غسل سنتونه

- (١) نيت کول
- (٢) لمړی اودس کول
- (٣) دواړه لاسونه ترمړوندونو پورې مينځل
- (٤) مسواک وهل
- (٥) په ټول بدن درې وارې اوبه تيرول

ج: دغسل ډولونه

غسل په درې ډوله وېشل کېږي ، فرض، سنت، مباح

- (۱) دلویی بې اودسې. (جنابت ، حیض ، اونفاس) څخه دپاکي په خاطر غسل کول فرض دی
- (۱) داجر او ثواب په نیت غسل کول سنت دي ، لکه دجمعي دلمانځه لپاره غسل کول، داختر و نولپاره غسل کول....
- (۳) له بدن څخه دخيړ و پاکولو لپاره گرمۍ کې دبدن دپخولو لپاره غسل کول مباح دي

تیمم

دتیمم پیژندنه

تیمم په لغت کې قصد، ارادې، او عزم ته ویل کېږي. او داسلامي فقهي په اصطلاح کې له حکمي نجاست څخه دپاکوالي په نیت

پاکي خاورې ته قصد کول دي

دحکمي نجاست پیژندنه

حکمي نجاست دنپاکۍ هغه حالت ته ویل کېږي چې چټلي بې په سترگونه ښکاري

خو شریعت نجس گڼلې لکه بې اودسي ، جنابت اونفاس اوداسي نور...

دتیمم درواوالي دلیل

((فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا)) النساء ۴۳

یعنې : که اوبه ونه مومي. نوله پاکي خاورې نه کارواخلی اوله هغې نه خپل مخونه اولاسونه مسح کړئ ، بیشکه الله ((ج)) له نرمۍ.

نه کاراخیستونکې اوبخنښنه کوونکې دی

الف: دتیمم درواوالي صورتونه

(۱) چې داوبو پیدا کولوهیله ختمه شي یادیومیل په اندازه لرې وي

(۲) داوبوپه خواکې دښمن یا کوم ضرري حیوان وي

(۳) دکوهی رسی یابوکه نه وي

(۴) که ښځه په کورکې وي له کوره په وتلو او اوبوپه راوړلوکې دهغې دغزت اوابروپه خطرکې وي

(۵) اوبووي خودڅښلولپاره ایله بس کېږي

(۶) اوبه وي خودصحت لپاره یقیناً ضرر رسوي یا ورسره مرض زیاتېږي

(۷) اوبه وي خودضرورت لپاره په گران قیمت ورکول کېږي یا ورسره داخستلو وس اوتوان نه وي

(۸) داوداسه یا غسل په کولوسره دداسې لمانځه دتللو ویره وي چې قضاء ونه لري لکه دجنازی لمونځ، داختر و نولمونځ

دخسوف او کسوف لمونځ

(۹) دډیرې کمزورۍ له امله اوبه نشي راوړلی یا بې له کوهی نشي راییستلې

(۱۰) که څوک په ریل، جهاز، یا بل شي کې سفر کوي او هغه روان وي نه ودیږي ، اوبه هغو کې اوبه نه پیدا کېږي یا اودس کول

ممکن نه وي

(ب) د تیمم فرضونه

(۱) دالله (ج) درضا له پاره له حکمي نجاست څخه دپاکیدونیت کول.

(۲) دواړه لاسونه په خاوره وهل اوپه ټول مخ يې راگرځول

(۳) بيا لاسونه په خاوره وهل دڅنگلوپه شمول يې په دواړه لاسونوراگرځول

(ج) هغه شيان چې تیمم پرې روا يا ناروادی

په خاوره ، اوهغه شيان چې دخاوري له جنس څخه دي ، لکه رانجه، چونه ، ډبره ، خښته ، سره خاوره ، مرمړ، فیروزه ،

اوداسې نوروباندې تیمم کیږي

کوم شيان چې دځمکې له جنس څخه نه دي ،اوپاپه اورکې سوزیږي،ايره کيږي ياويلې کيږي لکه لرگی، اوسپنه ، سره زر،

سپين زر،مس، زړ،شيشه ، قلعي ، جامه ،فلزات ، سکاره ، کاغذ، نیلون ،ايره ، اوپلاستکی شيان تیمم پری نه کیږي . البته په

پورتنيوشيانوکه دومره گرد پروت وي چې په لاس سره معلوم شي يا دوره وکړي بياپرې تیمم روادی.

لمونځ

لومړی دلمانځه دفرض کېدوشرطونه

لمونځ پرهغه چا فرض دی چې لاندي شريط ولري

(۱) اسلام : پرکافرباندې نشته

(۲) عقل اوهوش : پرليونو اوبې هوشه ، دبیهوشۍ په حالت کې نشته

(۳) بلوغ : پرکوچنی هلک اوانجلی نشته

(۴) دښځې لپاره له حیض اونفاس څخه پاکوالی

دلمانځه ټول فرضونه (۱۴) دانې دي چې په هغوکې (۷) خارجې دي هغه خارجې يعنې داچې دلمانځه شرطونه دي او(۷) يې

دخلي دي يعنې دلمانځه ارکان

الف: دلمانځه دصحت شرطونه

دلمانځه دصحت شرطونه هغه دي چې دصحت لپاره اړين دي که په دغوشرطونوکې يوه نیمگړې وي لمونځ نه صحيح کیږي

چې په لاندي ډول دي

(۵) دعورت پتوالی

(۱) له وړې اوغټې بې اودسې څخه پاکوالی

(۶) دلمانځه وقت پيژندل

(۲) دبدن پاکوالی

(۷) مخامخ قبلې ته دریدل

(۳) دجامې پاکوالی

(۴) دهغه ځای پاکوالی په کوم ځای چې لمونځ کیږي

(ب) د لمانځه ارکان

د لمانځه د ارکانو څخه هدف هغه فرضونه دي چې په لمانځه داخل دي که له دغو ارکانو څخه په يوه کې هم نقصان رامنځ ته شي

لمونځ فاسيديږي

چې دغه ارکان په لاندي ډول دي

(۱) د لمانځه لپاره نيت کول

(۲) تکبير تحریمه ده

(۳) قيام دريدل

(۴) قرائت ويل: د فرض لمونځونو په لومړنيو دوو رکعتونو کې دنفلو او سنتونو په ټولو رکعتونو کې قرائت ويل فرض دی

(۵) رکوع کول :- څرنگه الله (ج) فرمايلي دي (يا ايها الذين امنوا رکعوا وسجدوا) (الحج ۷۶)

يعنې: ای مؤمنانورکوع اوسجده وکړئ

(۶) سجده کول

(۷) اخير قاعده

د لمانځه واجبات

د لمانځه د واجباتو څخه مراد هغه مهم کارونه دي چې په لمانځه کې يې ادا کول اړين دي که له دغو کارونو څخه يو پاتې شي نود

سهوې سجده لازميږي او که قصد اړيښودل شي نود لمانځه د فاسيدېدو سبب گرځي

اود دغه لمانځه بيا راگرځول لازميږي چې دغه واجبات په لاندي ډول دي

(۱) د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو او دنورو لمونځونو په ټولو رکعتونو کې دفاتحې سورت ويل

(۲) دفاتحې د سورت سره د فرض لمونځونو په دوو لومړنيو رکعتونو او دنورو لمونځونو په هر رکعت کې د بل سورت يوځای کول

(۳) د بل هر سورت نه مخکې دفاتحې سورت ويل

(۴) د قرائت، رکوع، سجدو، اوارکانو ترمنځ ترتيب ساتل

(۵) قومعه يعنې له رکوع څخه له راپورته کيدو ورسته سم دريدل

(۶) جلسه يعنې د دواړو سجدو ترمنځ په ارام سره کيناستل

(۷) دارکانو تعديل يعنې رکوع سجده په پوره اطمینان سره اداء کول

(۸) لومړی قاعده

(۹) په دواړو قاعدو کې يو ځل التحيات ويل

(۱۰) دامام لپاره په هغولمونځونو کې قرائت په لوړ او زوړيل چې په جهرويل کيږي لکه د سهار ماښام اوسختن لمونځونه ، او په

هغولمونځونو کې چې قرئت خفيه ويل کيږي خفيه ويل لکه دماز ديگرو اوماسپښين لمونځونه

(۱۱) دالسلام عليكم ورحمة الله وبركاته په الفاظو سره لمونځ ختمول

(۱۲) دعا قنوت ويل او په وتر لمانځه کې د قنوت لپاره تکبير ويل

(۱۳) د دواړو اخترو نود لمانځه تکبيرونه

دسوی سجده

که دلمانځه له واجباتوڅخه یو په سهوه سره پاتې شي نود سهوي سجده لازمیږي چې په لاندی ډول ده
 په یوکار کې خطاکیدو ته سهوه ویل کیږي ، په لمانځه کې سهوه دامعنا لري چې له یوچاڅخه په لمانځه کې کموالی اوزیاتوالی
 وشي ، ددغې کمی اوزیاتي دجبران لپاره ، په اخره قاعده کې له سلام گرځولووروسته دوه سجده کول عبارت دسهوي له
 سجده څخه دی

دسوی دسجده پرته

- (۱) په اخره قاعده کې ترتشهدپوري التحیات ویل
- (۲) بنې لوري ته سلام گرځول
- (۳) په اطمینان سره دوه سجده کول
- (۴) له سجدو کولووروسته التحیات لپاره کیناستل تراخړه د درود اودعاپه شمول دالتحیات ویل
- (۵) په اخره کې دواړو طرفوته سلام گرځول

د سهوي سجده په لاندی حالاتو کې لازمیږي

- (۱) څوک چې دلمانځه په یورکن (فرضو) کې وروسته والی راوړي مثلاًقیام فرض دی یوڅوک درېم رکعت ته په پورته کیدو کې
 له تشهد وروسته نورهم کینی اودرود شروع کړي یا په یورکعت کې درې سجده وکړي. سجده سهوه لازمیږي
- (۲) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم یو په هیږه سره پاتې شي مثلاًدفتاحی سورت یا بل کوم سورت چې دفتاحی پسې وروسته ویل
 کیږي هیږشي یا داچې لومړنۍ قاعده په هیږه سره پاتې شي. سجده سهوه لازمیږي
- (۳) په واجباتو کې وروسته والی رامنځته کیدل مثلاًدفتاحی دسورت سره دبل سورت پیوست کول واجب دی څوک چې
 دفتاحی له سورت څخه وروسته دومره ځنډ چې ودریږي چې رکوع اوسجده پکې وشي سجده سهوه لازمیږي

د سهوې د سجدې ځينې مهم مسایل

- (۱) د فرضو (اركانو) او واجباتو په قصد پرې بنسټولمونځ فاسد وي په سجده سهوه نه صحيح كيږي
- (۲) په يوځل سهوه كيدو يا له يوځل څخه زيات سهوه كيدلو سره يواځې يوه سجده سهوه لازميږي
- (۳) كه څوك په لومړي ركعت له سورة فاتحي مخكې التحيات شروع كړي سجده سهوه لازميږي
- (۴) كه په هيره قومه او جلسه پاتې شي سجده سهوه لازميږي
- (۵) كه څوك سهو اداخړنې قاعدې پر ځاى پنځم ركعت ته پورته شي سجده سهوه لازميږي
- (۶) كه له يو چا څخه په فرض لمانځه كې په لومړنيو ركعتونو كې دفاتحي سورت سهو پاتې شي سجده سهوه پرې لازميږي خو كه په ورستيو كې پاتې شي نه لازميږي
- (۷) دالتحيات ، دعا قنوت ، اوداخترنودتكبيرونوپه هيريدوسره هم سجده سهوه لازميږي
- (۸) كه امام د پټ قرات پر ځاى جهري اود جهري پر ځاى خفيه قرات ووايي سجده سهوه پرې لازميږي
- (۹) كه چاته په لمانځه شك پيداشي چې څور كعت به يې و كړل دوه يادري كه دايې لومړى ځل وي بيا دي لمونځ له سره وكړي او كه بيا بيا ورته دغه شك رالويږي نو هماغه كمه اندازه دې په نظر كې نيسي په اخر كې دي د سهوي سجده وكړي
- (۱۰) كه يو څوك دامام سره په اخريو ركعتونو كې شريك شي او بيا دهغو ركعتونو دراگر څو لومړ مهال چې ورڅخه تللي دي سهوه شي سجده سهوه پرې واجب ده
- (۱۱) كه چا د څلورو ركعتو فرضو پر ځاى پردوور كعتو سلام وگرځول بيا ور يادشو چې دوه ركعت به يې ادا كړي دي چا سره دې خبرې نه كوي دوه دې نور هم وكړي د سجده سهوې په كولوسره يې لمونځ صحيح شو
- (۱۲) كه چا باندې سجده سهوه لازمه شوي وي او په اخره كې له ياده ووځي او سلام وگرځوي په وريادېدوسره دې سجده سهوه وكړي التحيات به ووايي او سلام دې وگرځوي
- (۱۳) كه يو مسافر په څلور ركعتيز لمانځه كې د دوو ركعتونوپه ځاى پوره څلور ركعت و كړي اومنځنۍ قاعده كې كينې نو سجده سهوه دي وكړي پدې صورت كې به يې لومړې دوه ركعتونه به فرض او اخري دوه ركعتونه به يې په نفلو كې حساب شي
- (۱۴) دامام په سهوې سره پرمقتديانو سجده سهوه لازميږي ، اود مقتدي په سهوې سره د جماعت پروخت نه پرمقتدي سجده سهوه شته اونه پرامام ، بلكې مقتدي به دامام متابعت كوي

پورته مسائل د فقي مشهور كتاب هدايه كې په تفصيل سره ذكر شوي دي لومړى

تـــ ـــو ك 329-34

دلمانځه سنتونه

د فريضو او واجباتو ترڅنگ په لمانځه کې ځينې نور کارونه داسې دي چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) دلمانځه پرمهال په دوامداره توگه ترسره کړي دي که څه هم ددغو کارونو ترسره کول دلمانځه دفساد سبب نه گرځي بلکې اجراو ثواب لري ځکه چې دادرسل الله (صلى الله عليه وسلم) سنت دي اودسنتو ترسره کول له اجراو ثواب څخه تش نه وي دغه سنت کارونه په لاندې ډول دي

- (۱) دتکبير تحريمه له ويلو دمخه غوږونو ته د دواړو لاسونو پورته کول
- (۲) دلاسونو د پورته کولو پرمهال گوتې خلاصې پرېښودل
- (۳) دتکبير تحريمه څخه وروسته دنارینه و لپاره په نامه اودښځو لپاره په سينه باندې لاسونه اېښودل
- (۴) ښې لاس په چپ لاس اېښودل
- (۵) دتکبير تحريمه ويلو پړوخت سر نه ټيټول
- (۶) دامام لپاره د تکبير تحريمه او ارکانو تکبيرونه په لوړ او ازیل
- (۷) سبحانک اللهم ويل
- (۸) اغوذ بالله ويل
- (۹) په هر رکعت کې دسورت فاتحې نه مخکې په پټه توگه بسم الله ويل
- (۱۰) د فرض لمونځونو په دريم او څلورم رکعت کې دفاتحې دسورت ويل
- (۱۱) دفاتحې دسورت په ختميدوسره "امين" ويل
- (۱۲) ثناء، اغوذ بالله، اوبسم الله په توگه ويل
- (۱۳) په رکوع اوسجده کې لږترلږه درې ځله تسبيح ويل
- (۱۴) په رکوع کې سراوملايوشان برابرول
- (۱۵) په قومه کې دامام لپاره سمع الله لمن حمده اودمقتدي (ربنا لک الحمد) اوديوآخې لمونځ کونکې لپاره داوړه ويل
- (۱۶) سجده ته د تلو پر وخت لمړې زنگونه په ځمکه لگول بيا دواړه لاسونه بيا پزه او اتندی لگول
- (۱۷) په جلسه اوقاعده کې دواړه پښې په داسې شکل درول چې دگوتو سرونه يې قبلي لوري ته برابر وي اودواړه لاسونه په زنگونو اېښودل
- (۱۸) په ورستۍ قاعده کې دالتحيات څخه وروسته درود شريف ويل
- (۱۹) له درود شريف څخه وروسته ماثوره دعا ويل يعنې: "اللهم ربنا" ويل
- (۲۰) لومړۍ ښې لوري اوبياچپ لوري ته سلام گرځول

دلمانځه مفسدات

دلمانځه له مفسداتوڅخه مرادهغه کارونه دي، چې لمونځ فاسدوي اوباطل يې گرځوي چې په لاندې ډول بيانېږي

- (۱) په لمانځه کې خبرې کول
- (۲) دلمانځه په حالت کې قرآن کریم ته په کتلوسره تلاوت کول
- (۳) دلمانځه له شرطوڅخه که کوم شرط پاتې کیدل
- (۴) دلمانځه له ارکانوڅخه دکوم رکن پاتې کیدل ، لکه رکوع ، قیام اوداسي نور....
- (۵) دلمانځه له واجباتوڅخه کوم یو واجب په قصدسره پرېښودل
- (۶) بې له عذره مری- صافول ، اوقصداتوخیدل
- (۷) دتکلیف ، غم ، یا کوم مصیبت له امله ژړاکول ، که دغه ژړادالله (جل جلاله) وېږي وي پروانه کوي
- (۸) قصدایا په هیږه په لمانځه کې خوراک خښاک کول
- (۹) په لمانځه کې قدمونه اخیستل یویادوه قدمه دارپتیا په اساس اخیستل پروانه لري
- (۱۰) عمل کثیرکول ، یعنې په لمانځه داسي کارکول چې لیدونکی داسې گومان وکړي چې داشخص لمونځ نه کوي
- (۱۱) دقرآن پاک په تلاوت کې داسي ستره غلطی کول چې په معنا کې یې تغیراشي
- (۱۲) په لمانځه کې په فقهه خندا کول
- (۱۳) له دیوال یا کاغذڅخه دلیکلې شوي شي په ژبه ویل
- (۱۴) بغیر له امام نه بل چاته فتحه ورکول ، ددواړولمونځ کونکولمونځ فاسدوي
- (۱۵) له موقع نه وروسته امام ته فتحه ورکول ، چې هغه بل ایت ته تللی وي که امام فتحه وانخلي دمقتدي لمونځ فاسدیږي اوکه فتح وانخلي دامام لمونځ فاسدیږي ، نومقتدي ته په کارده چې په دغسي حالت کې دفتحې په ورکول عجله ونه کړي ، اوامام ته په کارده چې مقتدیان فتحې ورکولوته اړنه کړي اوسمدستي رکوع ته لاړشي
- (۱۶) ښځه له سړي سره ترڅنگ برابره ودرېدل ، په دې شرط چې دومره ځنډ ودرېږي چې رکوع یاسجده پکې کیږي خوکه داسي کومه کوچنۍ نجملۍ ودرېږي چې نفساني میلان ورته نه کیږي یاداچې ددواړوترمنځ پرده وي نولمونځ نه فاسدیږي

دلمانځه مکروهات

دلمانځه مکروهاتوڅخه مرادهغه کارونه دي چې لمونځ خوورسره نه فاسديږي البته مکروه کيږي ، ځان ساتل ورڅخه په کار دي دغه مکروهات په لاندي ډول دي

- (۱) په سرباندي په داسې توگه څادريابل شی اچول چې دواړه لوري يې په اوږوباندي راڅپري
- (۲) کميس يا کورتۍ په داسې توگه پرځان اچول چې دواړه لستونې يې څپري
- (۳) جامې ځانته راټولول اوله دوړوساتل
- (۴) دسجدې له ځای څخه بې ضرورته دډبرولرې کول يا يوشی پوکول
- (۵) له داسې جامې سره لمونځ کول چې په اسلامي ټولنه کې يې خلگ نه خوښوي
- (۶) دتشويادکومتيازوته دضرورت په حالت کې لمونځ کول
- (۷) دسړيولپاره دغوټه کړی شويو وينستانوسره لمونځ کول
- (۸) دگوتوڅخه ټقونه ويستل يادلاسونوينجې يوپه بل کې ورکول
- (۹) دسترگوپه کونجنوکې يوځوابل ځواکتل
- (۱۰) په سجده کې څنگلې پرېستل
- (۱۱) داسې انسان لوري لمونځ کول چې مخامخ ناست وي که شاپې اړولې وي پروانه لري
- (۱۲) دداسې جاموسره لمونځ کول چې دساه لرونکي شي عکس ورباندي وي ياپه داسې مصلی لمونځ کول چې دسجدې کولوپه ځای دساه لرونکی شي تصويروي ، په داسې ځای کې لمونځ کول چې دسردياسه ښي ياچپ لوري ته دساه لرونکی شي عکس وي

(۱۳) چې په لومړي صف کې ځای وي سره له دې هم وروسته

صف کې يواځې ودرېدل

(۲۴) په لمانځه کې په گوتوسره دسورتونو

ياتسبحاتوشميرکول

(۲۵) په خوله کې ديوشي اچول چې

دقرات مانع نه وي

(۱۴) په لاس ياسر دسلام ځواب ورکول

(۱۵) په پتوسترگولمونځ کول . بغيرله عذره

(۱۶) يواځې په تندي يواځې په پزه سجده کول

(۱۷) په خولۍ ياپټکې ياپه ول سجده کول

(۱۸) بې له عذره په لمانځه کې پلټۍ وهل

(۱۹) بې له اړتيا په لوړځای دامام يامقتديانو ودرېدل

(۲۰) رکوع ته دښکته کيدوپه حالت کې قرات پوره کول

(۲۱) دلمانځه له سنتوڅخه کوم سنت پرېښودل

(۲۲) دسجدې په حالت کې دواړه پښې له ځمکې نه پورته کول

(۲۳) په فرض لمونځوکې دقران پاک دترتيب خلاف قرات کول

مثلاً په لمړي رکعت کې قل هو الله احد. اوپه دويم رکعت کې (تبت) وويل شي.

د جنازې لمونځ

لومړۍ درنځور په حقوقو باندې رڼا اچوو:

کله چې یو مسلمان رنځور شي بايد نور مسلمان دهغه عیادت او پوښتنې ته ورشي ځکه چې داپه یو مسلمان باندې دبل مسلمان حق دی رسول الله (ص) فرمایلي دي : یو مسلمان پر بل مسلمان باندې شپږ حقونه لري او په بل روایت کې پنځه حقونه لري له هغونه یو دادی چې « واذمرض فعده » کله چې رنځور شي باید پوښتنې ته یې ورشي د مریض عیادت (پوښتنه کول) دلاندې حالاتو په اعتبار جلا جلا احکام لري

الف : که ناروغ دخفلوانوله جملې څخه وي پوښتنه یې فرض عین ده

ب : که خپلوان ونه لري پرنورومسلمانانويي پوښتنه فرض کفایي ده ، درنځورمسلمان پوښتنې ته ورتلل د هغه حق دي باید اداء شي

ج: او په عامو حالاتو کې دیورنځورپوښتنه کول مستحب دي

پورته مسائل په ((سنن ابی داود ، ۸ ج ، ۲۴۸ ص ، ۲۶۹۴ حدیث ، کې ذکر شوي دي

د جنازې دلمانځه احکام

د جنازې لمونځ فرض کفایي دی فرضیت یې له قران اوسنتو څخه ثابت اومنکر ورڅخه کافر دی

الف : د جنازې دلمانځه فرضونه

(۱) څلورځله الله اکبر ویل هر تکبیر دیورکعت ځای نسي

(۲) قیام ودرېدل په جنازه کې یې له عذره کیناستل جواز نه لري

ب : د جنازې دلمانځه سننونه

(۱) نیت کول : یعنې په زړه کې تیروول چې د نارینه یاښځینه ، کوچني هلك یا انجلی جنازه کوي

چې نیت یې په لاندې ډول ده

نَوَيْتُ أَنْ أُؤَدِيََ لِلَّهِ تَعَالَى أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ صَلَوةَ الْجَنَازَةِ اَللّٰهُ تَعَالَى وَالصَّلَوةُ لِلرَّسُولِ وَالِدُعَاءُ لِهَذَا الْمَيِّتِ اِقْتَدَ
يُتْ بِهَذَا الْاِمَامِ مُتَوَجِّهًا اِلَى جِهَةِ الْكَعْبَةِ الشَّرِيفَةِ ((الله اکبر))

(۲) بحمد او ثنا ویل (سُبْحَانَكَ اَللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اِسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ ثَنَّا وَكَ وَلاَ اِلهَ غَيْرُكَ

(۳) درود شریف ویل (اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اِلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَكْتَ وَرَحِمْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلٰى

اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى اِلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

(۴) دعا ویل

الف : دبالغ مړي دعا (نروي که ښځه) اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّئِنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا

وَأُنثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنْ أَهْلِهِ مِنْ أَهْلِهِ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنْ أَهْلِهِ عَلَى الْاِيْمَانِ اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا
أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

ب : دنابالغ مړي دوعاچې هلك وي ((اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا))

که انجلی وي : ((اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً))

ڄاڻي:

زه دغه وږو کي ڪتاب خپل قدر من پلار جان

ته ڄاڻي ڪووم ڪهه د ژوند په ٽولو چارو کي

له ماسره ڏيري هلي ڪلي ترسره ڪري.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library